

AKTUÁLNÍ STAV PŘEDATESTAČNÍ PŘÍPRAVY V EVROPSKÝCH STÁTECH

sekce mladých psychiatrů

MUDr. Alexander Nawka

Psychiatrická klinika 1. LF UK a VFN, Praha

Znalost rozdílů v předatestačních vzdělávacích oborech v psychiatrii se stává v Evropě vzhledem k intenzivní pracovní migraci významným faktorem. Čím dál více psychiatrů se totiž vydává za prací do ciziny, a je proto velice důležité znát úroveň jejich vzdělání. V současnosti existuje v Evropě řada iniciativ, jejichž cílem je harmonizace postgraduálního vzdělávání v oboru psychiatrie.¹ Tímto úkolem se v Evropě zabývá především European Board of Psychiatry, která je organizována pod hlavičkou Union Européenne des Médecins Spécialistes (UEMS).² V posledních letech UEMS společně s European Federation of Psychiatric Trainees (EFPT) vypracovala dokument Competency Based Training (CBT), což lze přeložit jako „Předatestační příprava založená na kompetencích“.³ Dokument, jenž byl již vypracován, přináší řadu doporučení s detailním popisem výukových metod a způsobů jejich vyhodnocování během kvalifikační přípravy v psychiatrii. Doporučení rozeznává sedm rolí, tzv. kompetencí, mezi které patří psychiatrický znalec, informátor, spolupracovník, manažer, zdravotnický advokát, vědec a odborník v jedné osobě. Každá lékařská role je přesně definována, rozdělena na klíčové a podpůrné kompetence, které lze určitým způsobem vyučovat a specificky testovat.

Pro lepší zmapování aktuální situace postgraduálního psychiatrického vzdělávání v Evropě bylo v rámci 17. fóra EFPT v Cambridge ve Velké Británii v roce 2009 provedeno krátké šetření. Strukturovaný dotazník o postgraduálním psychiatrickém vzdělávání vyplnili delegáti z 22 evropských států. Součástí byly otázky týkající se délky, struktury a obsahu vzdělávání, organizace vzdělávání v psychoterapii a způsobů ukončení a hodnocení vzdělávání. Z šetření vyplynulo,

že délka postgraduálního vzdělávání se pohybuje v rozmezí čtyř až šesti let. Výjimkou je Bělorusko, kde je to jen jeden rok. Průměrná délka odborné přípravy je 5 let. Vzdělávání je národně standardizované v 17 z 22 zařazených zemí. Národní standardizace není zavedena v Rakousku, Bosně, Francii, Itálii či Nizozemsku. Flexibilní pracovní doba je možná pouze v 9 zemích. Všeobecné lékařství a neurologie představují nejčastější povinné mimopsychiatrické stáže, průměrně v délce 3 až 6 měsíců. Separátní vzdělávací větve zvlášť pro dospělou psychiatrii a zvlášť pro dětskou a dorostovou psychiatrii jsou v 16 zemích. Psychoterapeutický výcvik je povinný ve 12 zemích a v 10 zemích si psychiatři v předatestační přípravě platí za svoje psychoterapeutické vzdělávání sami. Pouze v 18 zemích musejí dokončit odborné vzdělávání zkouškou. Bez zkoušky se obejdou např. v Dánsku, Francii, Norsku a Švédsku. Ve většině zemí je přítomná pouze jedna zkouška, ale např. v Bosně je jich až 30 v celém průběhu. Existuje celá řada zkušebních metod, mezi nejčastější patří ústní zkoušky, eseje, vyšetření a referování pacienta, či přímé hodnocení práce s pacientem. Pouze v 10 zemích supervizoři pravidelně hodnotí činnost psychiatrů v předatestační přípravě, v 17 státech je pak vyžadován logbook, kde jsou zaznamenávány dosažené cíle odborného vzdělávání.

Toto šetření poukazuje na velké rozdíly v délce předatestační přípravy, v její struktuře, možnosti volitelných stáží, nutnosti absolvovat psychoterapeutický výcvik či ve způsobu provedení závěrečné zkoušky. Harmonizace postgraduálního vzdělávání proto může prospět ke zvýšení jeho kvality a tím nepřímo ke zlepšení péče o duševně nemocné pacienty ve všech evropských zemích.

LITERATURA

1. Strachan JG. Training in Europe in perspective. *International Psychiatry* 2007; 4: 33–34.

2. Lotz-Rombaldi W, Schafer I, ten Doesschate R, Hohagen F. Specialist training in psychiatry in Europe – results of the UEMS survey. *European Psychiatry. Psychiatric Bulletin*. 2004; 28: 157–168.

3. Oakley C, Malik A, Kamphuis F. Introducing competency-based training in Europe: an Anglo-Dutch perspective. *Int Psychiatry J* 2008; 5: 100–102.